

NOVICE

STEV. 20
 Studijska knjižnica
 Mirana Jerca odbor SZDL
 Izdaja: 1956
 Novo mesto Kočevje

Uredja predniski odbor
 Odgovorni urednik Jože Kobar
 List izhaja vsako drugo soboto

Cena 10 din

GLASILO SZDL OKRAJA KOČEVJE

V KOČEVJU, DNE 10. NOV. 1956

V Sodražici razgibano in plodno delo

Občni zbor trške organizacije SZDL Sodražica

Dne 23. oktobra smo polagali letni obračun dela organizacije SZDL za trg Sodražica. Dobro obiskani in lepo uspeli občni zbor je otvoril predsednik Ivan Cuderman, ki je v svojem govoru poročal o gospodarskem razvoju, ki je do kaj zadovoljiv. Preskrbeli so potrebna sredstva za gradnjo šolskih stranišč v še nedograjemem šolskem posloplju, za kar se moramo najbolj zahvaliti naši kmetijski združbi. Za olepsavo trga so zboljšali cesto na »Zavrtih« kakor tudi cesto proti Gregorju. Gradnja združnega doma bo skoraj končana, na pašnikih so zgradili stanovanjako hišo za pastirja, podjetje »Lesna galanterija« pa bo kmalu dokončala svoje nove moderne urejene delavnice. Drugih večjih investicij ni bilo, čeravno Sodražica še mnogo potrebuje, ker so medvojni razdeljanci okupatorja še danes vidni. Med letom je SZDL imela nabitralno akcijo za nabavo rešilnega avtomobila, ki naj bi bil za sedaj na reševalni postaji v Ribnici, služil bo pa za območja občin Ribnica, Sodražica in Loški potok. Vsem, ki so že dali svoj prispevek za rešilni avto, se predsednik zahvali, ostale pa poziva, da naj prispevajo čimprej.

Iz kulturno prosvetnega poročila razvidimo, da so bile primerne proslave ob raznih svečanih dneh in državnih praznikih. V svojem govoru je predsednik omenil, da je dal godbeni odsek vse svoje instrumente v popravilo, kar bo stalo nad 200.000 dinarjev. Godba ima sedaj tudi svojega kapelnika tov. Pozniča in tako je dana možnost za nadaljnje delovanje godbe. Ker pa godbeni odsek nima nobenih dohodkov, sodeluje pa pri vseh organizacijah, je dolžnost vseh, da denarno pomagajo godbi iz finančnih težav, in bo sodelovanje godbe vsem organizacijam zagotovljeno.

O vseh proslavah so bila obširnejša poročila v glasilu Socialistične zveze Novicah, ki jih berejo v sleherni hiši, ker prinašajo vesti o kulturnem, gospodarskem in političnem delu našega okraja. Zveza borcev je imela že svojo uspešno letno skupščino. Strelska družina je razvila svojo veliko delavnost in izvedla strelsko tekmovanje doma in pri sosednjih dru-

Občni zbori SZDL v Laščah

Te dni so v šestnajstih krajevnih odborih SZDL laške občine zaključili letne občne zbornice SZDL in na njih izvolili člane za občinsko konferenco SZDL. Na splošno je bila udeležba zadovoljiva, saj se je povprečno gibala od 65 do 80 odstotkov vsega članstva.

Najbolj obiskani so bili zbori SZDL na Velikem Osolniku, v vasi Rut in drugod. V celoti lahko trdimo, da so se vasi v hribovitih predelih izredno dobro izkazale, to so v glavnem vasi, kjer je bilo precejšnje število ljudi v NOB ali pa so vsaj pomagali partizanom. Najslabše je bilo pa v Dvorski vasi, kjer so morali občni zbor SZDL sklicati dvakrat, da je uspel. Člani SZDL, ki so se teh sestankov udeležili, so z zanimanjem razpravljali o raznih gospodarskih problemih, o politični situaciji in ostalem. Zelo živahna je bila razprava o združništvu in pospeševanju kmetijstva in nadaljnjih ukrepih pri kmetijstvu. Na davke in gozdno takso, ki jih morajo plačevati, niso pozabili. Z veseljem so sprejeli vest, da jim odsej ne bo več treba plačevati takse za žaganje lesa za domačo uporabo.

Na Turjaku so člani SZDL razpravljali o izvolitvi krajevnega odbora. Tega namreč doslej v tem kraju še nimajo in prav zato nima kdo zastopati volivce v raznih zadevah, ki se tičejo tega kraja. Res je, da imajo izvoljene odbornike, toda praksa je vsaj v drugih krajih laške občine pokazala kot zelo koristno, da deluje poleg tega za posamezen kraj še krajevni odbor, ki nima oblastne funkcije, temveč le posreduje razne probleme svojih volivcev, vodi posamezna komunalna dela.

Minula vojna je zelo prizadela vasi Krvava peč, Sekiršče, Osredok, Mački, Strletji, Pečki, Cente in druge nad Robom pri Velikih Laščah. Nekateri vasi so bile med vojno požgane, ljudje internirani, mnogi pa so se borili v vrstah partizanov. Precej jih je tudi žrtvovalo svoja življenja. Po končani vojni so si prebivalci teh vasi s pomočjo ljudske oblasti uredili domove in življenje je začelo spet mirno teči naprej. V obnovi in pri vsem pa so se pojavile razne težave. Z dobro voljo so jih mnogo odstranili in marsikaj dosegli. V Krvavi peči so zgradili n. pr. šolsko posloplje, drugod pa se spet lahko izkažejo s čim drugim. Najtežavnejši problem za vasi nad Robom pa je bila elektrika. To še toliko bolj, ker so zelo oddaljeni od središča, od Velikih Lašč je do Krvave peči kar 15 kilometrov. Elektrike so si zaželeli že pred leti. Ustanovili so elektrifikacijski odbor, ki je vodil delo. S skupnimi močmi jim je letos uspelo, da so v vse te vasi razen Bukovca, kjer sta dva posestnika, napeljale električno omrežje. Glavno breme pri elektrifikaciji nosijo prebivalci. Ti so s prostovoljnimi delom in dajanjem lesa pokazali, da se da storiti mnogo, če je pri ljudeh prava delavna volja.

Svoje uspehe pri elektrifikaciji so v nedeljo svečano proslavili v Pečkih, kjer so imeli otvoritev električne napeljave za vse vasi nad Robom. Te skromne, toda za te vasi zelo pomembne slovesnosti se je udeležilo večje število prebivalcev iz bližnje in daljne okolice. Ti so skupno s predstavniki OLO Kočevje in Občinskega odbora Lašče ter z zastopniki množičnih organizacij zares v prešernem vzdušju proslavili za njih pomembno delovno zmago — elektrika je za-

svetila, smrdljive lešerbe bodo lahko za vselej odstranili s sten. Odslej bodo lahko storili še več za lasten gospodarski napredek, ker jim bo elektrika dajala energijo, ki jo potrebujejo pri vsakdanjem delu.

Stotonska stiskalnica v obratu »Ključavničarstva«

LIKVIDACIJA POTREBNEGA OBRATNEGA OBRATA

Pred nekaj meseci je bilo v Kočevju ustanovljeno podjetje »Usnjena galanterija«. To je takoj po ustanovitvi začelo z delom in izdelkov tega podjetja so bili prebivalci nadvse veseli, ker v Kočevju in okolici ni nobenega sorodnega podjetja, škoda je, da je to podjetje iz neznanih vzrokov prejšnji mesec prenehalo poslovati. Tako ustanavljanje in likvidiranje obrtnih podjetij je povsem nepravilno. Nujno potrebno je, da se ob ustanavljanju podjetja dobro premisli, občinski ljudski odbor pa prosimo, da pove, kje so vzroki propada tako potrebne obrtne obrate v Kočevju.

ZDRAVNIK V SODRAŽICI

Po 14 letih je Sodražica dobila stalnega zdravnika. Med vojno je okupator večino Sodražice uničil in ni bilo primernih prostorov za zdravnika. Skupno s Kmetijsko združbo je občinski odbor pripravil sedaj primerne prostore in vsi prebivalci so toplo pozdravili prihod zdravnika. Zdravnik dr. Berislav Vujsin je bil do sedaj upravnik Zavoda za transfuzijo krvi v Skoplju.

SVET FEHAJO V NOVOVOJNO Zločinski napad imperialistov na Egipt

V noči od 29. na 30. oktober so izraelske čete prekorale razmejitveno črto med njihovo državo in Egiptom, določeno s sporazumom o premirju leta 1950. Takoj za tem sta dali Francija in Anglija ultimatum obema državam, da morata prenehati z ognjem, sicer bodo v dvanajstih urah začele napad na Sueški prekop, to je na Egipt. Izgovorili sta se, da hočeta zavarovati nemoteno plovbo, ki jo spopad med Izraelom in Egiptom onemogoča. 31. oktobra 1956 so ob 17. uri 48 minut padle prve angleške bombe po Hitlerjevem vzorcu brez posebne vojne napovedi na prestolnico Egipta Kairo in druga egiptovska mesta. Francoski padali so prišli na pomoč Izraelcem, angleško letalstvo pa je podpiralo izraelske operacije na zemlji.

Takoj se je sestal Varnostni svet, da bi zahteval umik vseh napadalnih čet, vendar sta Anglija in Francija v eni noči dvakrat z vedom prepričljivi sprejem resolucije, ki bi obsodila njuno početje. V taki situaciji je jugoslovanski predstavnik v Varnostnem svetu dr. Brlejš zahteval nujno sklicanje izrednega zasedanja Generalne skupščine Združenih narodov. Naš predlog je dobil potrebno večino, še isti večer je izredno zasedanje začelo in sprejeta je bila 2. novembra ameriška resolucija, ki zahteva, da se vse čete napadalcev umaknejo na črto, določeno leta 1950. Resolucija je dobila največjo večino v zgodovini Združenih narodov. Zanj je glasovalo 57 držav in tako obsodilo angleško-francosko početje kot odkrit napad na egiptovsko državo.

pred voltvami v svoji deželi to odklonila. Sovjetska ponudba je neprijetno odjeknila v Angliji in Franciji. Laburisti so ponovno ostro nastopili proti predsedniku Edenu. V terek popoldan je Eden v parlamentu objavil, da so izdal ukaz, da opolnoči med 6. in 7. novembrom preneha ogenj na egiptovski fronti, ni pa hotel dati nobene garancije, da bodo napadalne čete osvobodeno ozemlje zapustile, ko pridejo čete Združenih narodov, ki se že zbirajo. Ko zaključujemo redakcijsko listo, še ne vemo, ali bo ustavil ogenj tudi Egipt — po našem mnenju bo na to pristal — ali pa bo nadaljeval vojno do uničenja napadalne vojske.

Bratomorna vojna na Madžarskem

Dogodki na Madžarskem so začeli z burnimi manifestacijami za Poljsko že 23. oktobra letos. Iz manifestacij so se razvile velike demonstracije, ki so zaradi neodločnosti predsednika Geröja, ki ni hotel dati jasnih in točno določenih obveznosti vlade v pogledu demokratizacije življenja na Madžarskem, zajele vso Budimpešto in kmalu dobesedno del Madžarske, prerasle so v vsaj delovnega ljudstva proti naslednikom Stalnovne politike, ki niso hoteli dati oblasti iz rok in so hoteli še naprej voditi po star poti Madžarsko v socializmu. Upornikom so se priključili veliki deli madžarske vojske. Vlada je pozvala na pomoč sovjetske čete, ker se je v Madžarsko prihotopil dobesedno del madžarske emigracije in začel vstajajo delovnih ljudi obračati vedno bolj in bolj na desno.

vedno bolj popuščala željam in težnjam meščanskih elementov, ki so poveljevali večjim oboroženim skupinam v deželi, vse to pa v želji, da bi zagotovila red in mir. Iz istih vzrokov in pod pritiskom kontrarevolucije je vlada tudi sporočila, da izstopa iz Varšavskega pakta, da zahteva umik sovjetskih čet in da proglašava nevtralnost dežele — podobno nevtralnosti švice ali Avstrije.

S pomočjo sovjetskih čet je uspelo vzpostaviti v Budimpešti relativen mir in imenovati novo vlado pod vodstvom starega komuniste Imre Nagyja. Ta vlada pa je pokazala veliko omahljivost napram starim politikom in je najprej dovolila vzpostavljanje nekaterih starih strank, potem pa je

Ohrabreni s tako politiko vlade, so na Madžarskem začeli veliki pogromi proti ljudem, ki so bili za socialistično ureditev dežele in ki so v povojnih letih delali za socializem. Ti pogromi niso bili omejeni samo na pripadnike madžarske tajne policije, marveč na mnoge ljudi, ki niso imeli s to policijo nič skupnega. Zavladala je velika negotovost in ker je vse bolj kazalo, da gre dežela popolnemu kaosu in vračanju na staro predvojno ureditev naproti — saj so se vedno bolj pogosto pojavljale formacije fašističnega puščastega križa, katerim so poveljevali bivši Horthyjevi oficirji, ki so se na hitro vrnili iz inozemstva ob pomoči mednarodnih reakcionarnih sil — so iz vlade Imre Nagyja izstopili Janoš Kadar, Imre Horvath in Ferenc Münich, odšli v Szolnok in proglasili vzpostavitev revolucionarne delavsko-kmečke vlade, ki je preklicala izjave predsednika Imre Nagyja o nevtralnosti, ter preklicala prošnjo, da se primer Madžarske obravnava pred Varnostnim svetom ter pozvala sovjetske čete, da posredujejo in zavarujejo pridobitve socialistične demokracije na Madžarskem. Sovjetske čete so na ta poziv odgovorile in nastopile proti kontrarevolucionarnim silam.

PO SVETU

Ob velikem zanimanju vse svetovne javnosti za dogodke na Madžarskem in na Bližnjem vzhodu so vsi ostali dogodki po svetu stoptili v ozadje in je videti, kot da so ob teh velikih in nevarnih dogodkih izgubili na svojem pomenu. Čeprav vojna vibra preti, da se bo zaradi trmoglavih stališč napadalcev razširila v večji spopad, teče življenje vendarle dalje svojo pot. Jugoslavijo so v zadnjem času zopet obiskale številne delegacije, med njimi tudi delegacija sovjetske mladine in kitajska vojska delegacija. Prihodnje dni pa pride v našo državo predsednik grške vlade in zunanji minister. Oba je povabil maršal Tito, ko je letos poletil bil gost grškega kralja na otoku Krfu.

razbesnel vso Severno Afriko; vepovsdod je prišlo do številnih demonstracij, ki so se za številne Evropejce v teh deželah krvavo zaključile. Francozi so na ta način silno otežkočili delo onih Arabcev, ki so se do sedaj trudili, da bi vzpostavili tesnejše sodelovanje med Francijo ter Tunisom in Marokom.

V PARIZU
 Predsednik zahodnonemške vlade kancler Adenauer je obiskal Pariz, kjer pa se je zadržal zelo malo časa; kljub sporazumu o Posarju so se namreč odnosi med obema deželama zopet poslabšali, ker so zahodnonemški delegati na seji Severnoatlantskega pakta obsodili francosko-angelsko agresijo na Egipt. To socialističnemu prvaku Francije Molletu seveda ne gre v račun in zato se sedaj zopet rezervirano drži nasproti Nemcem.

KONEC VOJNE

Državni delegaciji Japonske in Sovjetske zveze sta se v Moskvi sporazumeli, da z njunim sedanjim sporazumom preneha vojno stanje med Japonsko in Sovjetsko zvezo. Obe deželi sta uredili tudi glavna vprašanja o delitvi ozemlja, ki so ga po končani vojni zasedle sovjetske čete. Šlo je za nekatere otoke severno od japonskega otočja, ki so velikega strateškega pomena za obe državi. Tako je na Daljnem vzhodu odstranjeno še eno sporno vprašanje ter rešeno vprašanje vojnega stanja med tema dvema državama.

POMOČ JUGOSLAVIJI

Združene države Amerike bodo Jugoslaviji dale v prihodnjem letu podporo v višini skoraj 100 milijonov dolarjev. Pomoč bo dana našemu gospodarstvu predvsem v žito, saj ga bomo prejeli skoraj milijon ton. Jugoslaviji bo dobavljeno tudi olje, jedilna mast in industrijski loj, prejeli pa bomo tudi večjo količino industrijskega bombaža za našo predelovalno industrijo. Združene države bodo dale to pomoč iz svojih kmetijskih viškov, ki jih odkupuje na notranjem trgu država, da bi obdržala cene kmetijskim pridelkom na isti višini in tako preprečila krizo ameriškega kmetijstva.

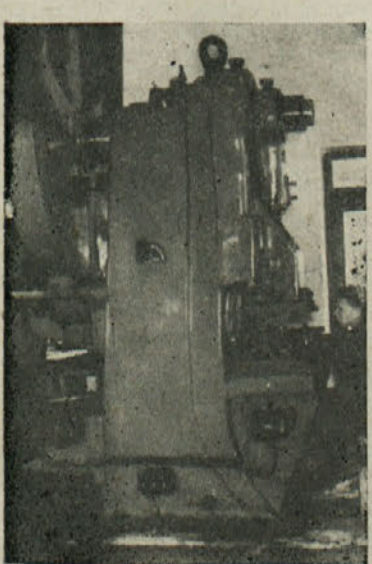
NOVI PREDSEDNIK ZDA

Kakor so zadnji čas napovedovali mnogi znaki je osebna priljubljenost predsednika Združenih držav Eisenhowerja bila najboljša garancija za zmago republikancev na voltvah. Izvoljen je Eisenhower, čeprav so ameriški volivci izvolili več demokratskih poslancev za senat in kongres, tako da bo po vsej verjetnosti — volitve še niso zaključene — republikanski predsednik moral vladati z demokratsko večino v obeh domovih.

10 let „Ključavničarstva“

Danes praznuje 10 letnico obstoja in plodnega dela domače podjetje „Ključavničarstvo“ Kočevje. K lepemu jubileju čestitajo marljivemu kolektivu, z željo k še večjemu napredku

Organizacije in delovni kolektivi okraja Kočevje

Stotonska stiskalnica v obratu »Ključavničarstva«

LIKVIDACIJA POTREBNEGA OBRATNEGA OBRATA

Pred nekaj meseci je bilo v Kočevju ustanovljeno podjetje »Usnjena galanterija«. To je takoj po ustanovitvi začelo z delom in izdelkov tega podjetja so bili prebivalci nadvse veseli, ker v Kočevju in okolici ni nobenega sorodnega podjetja, škoda je, da je to podjetje iz neznanih vzrokov prejšnji mesec prenehalo poslovati. Tako ustanavljanje in likvidiranje obrtnih podjetij je povsem nepravilno. Nujno potrebno je, da se ob ustanavljanju podjetja dobro premisli, občinski ljudski odbor pa prosimo, da pove, kje so vzroki propada tako potrebne obrtne obrate v Kočevju.

Iz življenja naših društev

Ribniška gasilska zveza na pohodu

Kako zaželjeno je kulturno delovanje na deželi, so imeli priliko spoznati ribniški gasilci v nedeljo dne 14. oktobra na svoji gasilski turneji, katere se je udeležila na pobudo okrajne in občinske zveze godba občinske gasilske zveze, moški zbor in desetina gasilk. Program je bil skrbno pripravljen. Na svojem krožnem pohodu so se nastopajoči ustavili v Sodražici, v Loškem potoku, v Cabru, Osilnici in v Brodu na Kolpi. Povsod so izvajali svoj program neumorno, čeprav so bili utrujeni spričo številnih nastopov in dolgega potovanja.

Sodraščanom smo napravili v ljubeznivi obiski in godba jim je v pozdrav zaigrala veselo koračnico. Njihovi želji, da bi se dalj časa zadržali, jim zapeli in se zaigrali, žal nismo mogli ustreči spričo pomanjkanja časa, kar naj nam oprostijo.

V Loškem potoku nas sicer ni pričakovalo mnogo ljudi, ker je bila pač neprimerna ura, zato pa nas je prijazno obšlo višinsko jutranje sonce, ko je premagalo gostino in neprijetno jesensko meglo. Za naš nastop se je z malo zamudo zbralo nad vse pričakovanje toliko ljudi, da so napolnili kinodvorano. Z velikim zanimanjem so sledili sporedu, odobrvali točko za točko in končno je gasilsko društvo z izdatnim prispevkom za kritje stroškov dokazalo svoje zadovoljstvo.

Moralno in finančno okrepljene nas je vse veselo sprejela cela Podpreska. Vsi so bili zbrani, mladi in stari, kakor vedno ob enakih prilikah. Prijetno nam je bilo pri srcu. Vstopivši v društveni dom so mnogi, ki tega kraja niso poznali, široko odprli oči nad presenečenjem, ki jim ga je nudila prostorna, lepo okrašena lesena dvorana, plod velike prizadevnosti, poštovanosti in pridnosti vseh občanov s tovarišema Pantarjem in Kaličem na čelu. V lastnem domu so Podpresčani skupno s člani sosednjega društva Draga in okoljskih vasi zelo zadovoljni sledili izvajanjem prireditev. Vseč jim je bil tudi šolski trodelni napad ženske desetine, kar je še posebej zanimalo domačo žensko desetino, ki je prisostvovala v svečanih uniformah.

Nepričakovano je društvo obdržalo vse goste na izdatni zakuski. Domača učiteljica tov. Angela Levstek iz Sajovca pri Ribnici se je z zbranimi besedami lepo zahvalila gasilcem občinske gasilske zveze v Ribnici s tov. Češarkom na čelu za poštovanost in izredni trud z željo, da bi se enaki nastopi še ponovili, češ da so za osamljeno delovno ljudstvo v teh oddaljenih krajih zelo pomembni in zaželjeni.

Za kratek čas smo se ustavili na Travi, kjer deluje od svojih mladih let znana delavka na prosvetnem in gospodarskem polju, učiteljica tov. Nada Vrečko. Njeno neumorno delovanje sega vidno tudi v gasilsko društvo in njena zasluga je, da je prejelo društvo kompletno motorno brizgalno. Tu di to pot je bila na nogah, pridružila se je gasilkam iz Ribnice in jih povabila v svoje skromno toda zelo prijazno stanovanje in jih pogostila, medtem pa je godba

njej na čast zaigrala poskočni marš.

Po ostrih serpentinah smo se naenkrat znašli na republiški meji ob Cabranki in že tudi v Cabru. Nasproti nam pridejo čabranski gasilci s predsednikom Urhom in njegovim sinom komandantom na čelu. Naše staro poznanstvo se ni zamrlo, lepo so nas sprejeli, prišrnjo pozdravili ter želeli dobrodoščilo na hrvatskih tleh.

Sledile so kratke priprave za nastop, zaužili smo kosilo, vmes pa so se vršili gasilski razgovori o vzajemni gasilski pomoči in tovariškem sodelovanju, ki so potekali tako prijetno domače, da smo imeli občutek, da smo v Cabru tudi doma.

V Osilnici je najmlajša gasilska edinica. Ni še razvita in nima še urejenega gasilskega udeleževanja, ker primanjkuje moških. Ti so skoraj stalno odsotni zaradi zasluzka, ker jim domača zemlja ne nudi dovolj, da bi mogli preživeti svoje družine. Iz tega razloga smo priporočali zbranemu občinstvu, da se vključijo v gasilstvo vse žene in dekleta, da nadomestijo moške v požarnovarnostni službi vsaj v času njihove odsotnosti.

Upamo, da smo z nastopom ženske desetine s šolskim trodelnim napadom ovrgli tozadevne pomisleke in da bo Osilnica prva, kjer bodo žene in dekleta prevzele težko toda človekoljubno dolžnost požarne varnosti.

Nadaljevali smo naše potovanje in pot nas je vodila ob Kolpi večji del po hrvatski strani na Brod ob Kolpi, kjer so nas tamkajšnji prebivalci in iz sosednjih slovenskih krajev, domači gasilci in gasilci iz Fare pričakovali, da prisostvujejo zaključnemu nastopu v veliki dvorani zadrufnega doma.

V pozdravnem nagovoru je naš zastopnik ugotovil, da za gasilce ne velja narodnostna ali republiška meja, da je naše tovariško sodelovanje v preteklosti bilo složno in da je služilo splošni koristi. Enako je ponudil hrvatskemu narodu gasilsko roko tudi za bodoče, kar je sprejelo občinstvo z velikim pritrditvami in tako se je zagotovila med obmejnimi Hrvati in Slovenci vzajemna gasilska pomoč v dobrobit vseh.

Vzorni in disciplinirani so bili vsi izletniki, kar je bilo zlasti opaziti med godbeniki. Njih obna-

sanje je bilo res v skladu z njihovo lepo uniformo, ki so jo ta dan prvič oblekli.

Občinski gasilski zvezi v Ribnici čestitamo k njenim uspehom, ki so ponos in znak kulturne zrelosti ribniškega prebivalstva. Zato naj ne bo niti posameznika niti gospodarskega podjetja in niti ustanove, ki ne bi olajšala nesebičnega prizadevanja predsednika občinske gasilske zveze tov. Češarka za napredek gasilstva.

Stari trg ob Kolpi

IN TA DELAVSKI VLAK...

Delavski vlak kakor da kljubuje našim prošnjam in pritožbam. Še kar naprej zamuja in delavci od tega nimajo drugega kot jezo, ko zapravljajo čas s čakanjem na postajah.

Mislamo, da naša prošnja ni neizpolnjiva. Treba je le, da se nekdo resno zavzame za nas. Zato prosimo železniško direkcijo v Ljubljani, da to končno tudi stori. Postajališče v Dvorski vasi so kar zadovoljivo popravili, nujno pa bi bilo, da postaja dobi tudi stranice. Tudi vode ni.

Mislamo, da vse to ne bi stalo veliko. Je pa nujno potrebno. Posebno danes, ko toliko govorimo o higieni in čistoti. Prosimo, da se odgovorni činitelji zanimajo za ta problem.

V. P.

Širite in čitajte domače glasilo »Novice«. Naročajte časnik fantom, ki služijo vojaški rok.

Miličniku je odgriznil prst

Dne 31. oktobra se je Jože Kravanja iz Rudnika št. 23 v Kočevju v dopoldanskih urah po gostilnah v Kočevju tako močno opil, da ni več vedel, kaj dela. Tako vinjen se je napolnil v popoldanskih urah od gostilne »Rog« v Kočevju po Šeškovi ulici proti železniški postaji. Na poti je napadel večje število mimoidoščih oseb in kolesarjev. Nekaterim je hotel vzeti kolesa, jih obmetaval s kamenjem in z vsem, do česar je prišel. Podivjanaost Kravanja je presegala že vse meje, zato so mirni prebivalci upravljeno poklicali organa LM vodnika M. V. iz PLM Kočevje, da bi jih zadržali. Organ LM je odšel na kraj dogodka in je hotel pomiriti podivjanega Kravanja na mi-

ren način, čeravno je ta vanj metel kamenje. V spopadu je hotel miličnik Kravanja prisiliti, da bo miroval, v dvoboju pa je Kravanja z zobmi odgriznil miličniku desni meziniec. Organ LM je v tem spopadu izgubil polovico desnega mezinca.

Tako početje Kravanja je vredno obojanja. Precej krivde pa je tudi na gostinskem osebju, ki že vinjenim osebom še dalje daje alkoholne pijače. Nerazumljivo je, da mu je gostinsko osebje v gostilni »Rog« dalo na up pijačo v znesku 500 din. Nujno potrebno je, da se tudi gostinsko osebje začne zavedati, da je vinjenim osebom prepovedano dajati alkoholne pijače. D. V.

Iz Starega Irga ob Kolpi

1. novembra so bile na grobovih padlih borcev vsepovsod žalne svečanosti. Na pokopališču v Starem Irgu, kjer je pokopanih več borcev, je bil lep program. Zalostinke je igrala gasilska godba, moški pevski zbor pa je zapel več pesmi. Govoril je tujnik občine Drago Aupič in je v ganljivih pa obenem zanosnih besedah obudil spomin na junaštvo padlih za svobodo. Ob njegovih besedah se je marsikomu zarosilo oko. Castno salvo je izstrelil vod miličnikov.

DELO ZGODOVINSKIH IN SPOMENISKIH KOMISIJ OHRANIMO SPOMINE NA NOB

V Kočevju je bila 24. oktobra konferenca predsednikov zgodovinskih in spomeniških komisij pri občinskih odborih ZB. Predsedniki komisij so podali poročilo o delu komisij po posameznih občinah. Na podlagi teh poročil razberemo, da navedene komisije delajo in so bili povsod doseženi večji ali manjši uspehi. O čem so vse razpravljali na tej konferenci? Predstavnik s Turjaka je sprožil vprašanje ureditve partizanskega grobišča, kjer je zakopanih nad sto žrtev podivjanih domobrancev, predstavnik iz Predgrada pa je predlagal, da se postavi spomenik padlim borcem iz občine Predgrad. Med najvažnejše naloge zgodovinskih komisij sodi zbiranje zgodovinskega materiala, pisanje spominov iz dni NOB, občinskih kronik in življenjepisov padlih borcev. Slednje naj bi bilo zaključeno še to zimo. Pregledati je treba, koliko svojcev

padlih borcev in žrtev fašističnega terorja še ni prejelo spomenice na padle. Organizacije ZB naj določijo ljudi, katerih dolžnost bo varovati spomenike iz NOB. Na sedežih občinskih odborov ZB bo treba čimprej uvesti kartoteke o članstvu. Organizacije ZB naj v bodoče organizirajo izlete šolske mladine v kraje, znane iz NOB, ker se bodo tako mladini najbolj vtisnili v spomin slavni dogodki iz narodnoosvobodilne vojne. Poudarjeno je bilo tudi, naj bi v šoli več govorili o polpretekli dobi NOV. Na konferenci so razpravljali tudi o delu izvenarmadne vzgoje.

Na splošno te komisije dobro delajo. Sprejet je bil sklep, da se občinski odbori ZB v najkrajšem času sestanejo in razpravljajo o vseh vprašanih, o katerih so govorili na konferenci, ter sprejmejo načrt za delo v zimskem času.

žem-

Milke Drofenikove ni več . . .

1. novembra je bila ob splošni žalosti našega mesta pokopana Milka Drofenik, žena direktorja podjetja »Avto« in mati dveh nedolnih otrok. Nesrečno naključje je hotelo, da je padla na trda tla in se tako težko poškodovala, da je poškodb podlegla.

Rojena je bila 5. oktobra 1929

v Kotu pri Semicu. Njena otroška mladost je bila grenka, oče siromen delavec je le težko preživljal družino. Prišla je doba vojne, tu je Milka, takrat 12-letni otrok, občutila vse gorje, ki ga je okupator sejla po naši deželi. Italijani so zažgali skromno hišico družino preganjali, očeta pa odveli v internacijo. Ni klonila nasilju, že leta 1942 je postala članica LMS, leto kasneje pa članica SKOJ. Po vseh svojih močeh je pomagala partizanskim enotam, prenašala pošto, zbirala hrano, obvezovala ranjence itd.

V povojnih letih je naredila trgovski tečaj in nato bila v službi kmetijskih zadrug in državne uprave širom Prekmurja. Sodelovala je v mlad. del. akcijah pri gradnji HC Vuzenica. Leta 1949 je bila sprejeta v organizacijo ZKJ, v kateri je bila vse do svoje smrti aktivna in delovna članica.

Kot mati in gospodinja je bila pridna in skrbna, vedno vedra in razpoložena ter pripravljena vsakemu pomagati.

Ob njeni zadnji poti jo je spremljala nepregledna množica, pri odprtem grobu pa so se od nje poslovili predstavniki množičnih organizacij in kolektivov. Ključ njenih otrok je ganil silahero sreč; rosnih oči smo se poslovili od nje, prerani grob pa prekrili s cvetjem in vencem.

Vlak in avto sta trčila

V nedeljo, dne 28. oktobra 1956 se je ob 21.28 na progi Kočevje—Ljubljana v bližini Rudnika pripetila težka prometna nesreča. Vlak, ki odhaja iz Kočevja ob 19.05 uri, je vozil z normalno hitrostjo proti Ljubljani. Na nezavarovanem prelazu v Peruzijevi ulici se pa poklicni voznik osebnega avtomobila, Alojz Žitnik ni preprčil, če je varen prehod čez železniško progo. To je imelo usodno posledico, da sta na sredi proge trčila vlak in osebni avtomobil.

Vlak se je zaletel v avtomobil z odbijačema lokomotive in ga tako vlekel naprej okoli 300 metrov po progi. Od udara in vlačena avtomobila sta bila takoj mrtva voznik in sopotnik Emil Šavle. Ostala dva sopotnika sta hudo telesno poškodovana in se zdravita v ljubljanski bolnišnici, njuno zdravstveno stanje je kritično. Na osebнем avtomobilu je velika škoda, vlak pa je ostal nepoškodovan. Strojvodja in potniki na vlaku so čutili le manjši udarec. Zaradi ropota lokomotive potniki niso niti slišali, kaj se je zgodilo, strojvod-

NEZGODA PRI RASIČI

Minulo soboto se je na cesti Rob—Rasiča pripetila prometna nesreča, ki k sreči ni terjala večje materialne škode. Tovorni avtomobil, naložen z okoli 1000 litrov vina, je upravljal spremeljalec avtomobila Vinko Petrič iz Ljubljane; ker ni bil dovolj vešč temu poslu, je na klancu avtomobil zapeljal s ceste, da se je prevrnil. Sod, ki je padel z avtomobila, se je postavil pokonci, nanj pa se je nato naslonil avto; tako ni prišlo do večje nesreče. Nesreča bo poklicnemu vozniku K. P. v poduk, da v bodoče ne bo več izročil krmla človeku, ki se ne zna prav ravirati s tovornjakom, zlasti ne na ozki in nepregledni cesti.

NA DAN MRTVIH V SODRAŽICI

Na Dan mrtvih je bila v Sodražici na pokopališču pred spomenikom padlih borcev žalna svečanost. Sprevod ljudi in šolske mladine je na čelu z gasilsko godbo odšel na pokopališče. Pred spomenikom padlih borcev je godba zaigrala žalno pesem v počastitev padlih junakov, nato pa je predsednik občinskega odbora ZB Sodražica tov. Fran Fajdiga v svojem govoru počastil spomin vseh tistih, ki so darovali življenja za svobodo. Po govoru je godba zaigrala še eno pesem kot skromno oddolžitve velični žrtev, katerih telesa trohne tu na svobodni slovenski zemlji. Žalne slovesnosti se je udeležilo precejšnje število prebivalcev.

DOMAČA POVEST

13.

Preteklo je več tednov od Markovega odhoda. Peter Kozjak se je nekako ves predrugačil. Več se ni zapiral v samotno, hodil je v sosesčini okoli plemenitašev. Vsemu svetu se je jel dobrikati, samo malega Jurija ni mogel, zakaj bil mu je ovira na poti do bratovega imetja.

Kaka dva meseca po Markovem odhodu je odjezdil Peter z dvema hlapcema v kloster. Večerilo se je že, a Petra še ni bilo nazaj.

14.

Uro hoda od grada Kozjaka je sedela družina v lice zagorelih in zaraščenih mož okrog ognja — ciganje. Bilo jih je kakih enajst; vsi so imeli dolge nože za pasom. Poveljniki tej družini, grozen in strahovit vsakemu samotnemu popotniku, je bil velik, suh cigan, svetlih oči, ki smo se že prej nekoliko seznanili z njim in ga Samola imenovali.

15.

»Ali si dobro videl?« vpraša stari kavi dolgi poglavar mladega kuštravega cigana. »Da,« odgovori vprašani, »dobro sem videl. Prosil sem v klostru daru. Peter, ki mi je dajal jesti — trap me je res imel za romarja z Laškega — mi je pravil, da je mnogo viteзов v klostru in dobro sem čul ime: Kozjak. Ako bode noč hodil domov in ne bode šel drugod, mora priti tudi mimo.«

»Ne more drugod, to je edina pot.«

16.

Glavar pripoveduje pajdašem, kako je imel sina, kako mu ga je Kozjak Marko ubil. In danes se bo maščeval nad njim, ki mu je zrušil srečo.

»Čuj,« pravi zdaj mlajši eden, »to so konji! Res se je slišalo peketanje konjih kopit iz teme. Kot bi mignil, polovi cigani svoje konje in zdaj sede vsi v sedlu z ostrimi, dolgimi noži v rokah obstopijo, za grmovjem skriti, ozko pot.